

4. Goryacheva, K.S. (2003), "Financial security company. The essence and role in the system of economic security", *Ekonomist*, no. 8, pp. 65-67.
5. Blank, I.A. (2004), *Upravlenie finansovoy bezopasnostyu predpriyatiya* [Financial management enterprise security], Elga, Nika-Tsentr, Kyiv, Ukraine.
6. Ksreytsev, G.G. (2001), *Finansoviy menedzhment* [Financial Management], ZHITI, Zhitomir, Ukraine.

УДК 336.226.232:334.716

АНАЛІЗ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ФУНКЦІЙ І ПРИНЦИПІВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ КОШТАМИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Швець Ю.О., к.е.н., викладач

*Запорізький національний університет,
Україна, 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

yuliashvets@ukr.net

Аналіз сьогоденної обстановки в країні та ситуації, яка склалася на промислових підприємствах, дозволяє зазначити, що стратегічне управління для багатьох підприємств є новим та складним явищем, особливо за умов постійної зміни зовнішнього середовища. У зв'язку із погіршенням фінансових результатів діяльності, підвищенням конкуренції та вимог споживачів, неефективним використанням та формуванням оборотних коштів актуальність управління ними підвищилася настільки, що промислові підприємства сьогодні мають значний рівень зацікавленості щодо пошуку методів та шляхів поліпшення управління наявними оборотними коштами. Важливу роль у створенні умов для своєчасного прогнозування та виявлення змін зовнішнього середовища, а також адаптації підприємств до цих змін відіграє саме стратегічне управління оборотними коштами. Це дає можливість передбачити будь-які зміни, розробити заходи та методи для усунення негативних наслідків таких змін та успішно діяти на світовому ринку поряд із конкурентами. Важливу роль у формуванні ефективної системи стратегічного управління оборотними коштами відіграють інструменти стратегічного управління, а саме дотримання та виконання принципів та функцій. Це обумовлено ще й тим, що розробка й реалізація стратегії, досягнення ефективності виробничої діяльності та бажаних результатів та вирішення проблем у процесі діяльності, налагоджена робота співробітників та різних служб не обходиться без інформації, яка отримана в процесі виконання принципів та функцій управління. У статті досліджено та систематизовано існуючі класифікації принципів та функцій організації оборотних коштів і стратегічного управління. Узагальнено і проаналізовано підходи вчених до класифікації принципів та функцій стратегічного управління та запропоновано класифікацію принципів, які поділені на основні і додаткові, а функції, своєю чергою, підрозділяються на загальні і специфічні. Уточнено та доповнено зміст поняття «стратегічне управління оборотними коштами», оскільки за допомогою виконання функцій управління, дотримання принципів забезпечується цілеспрямований вплив на об'єкт управління та налагодження діяльності. Сформовано уявлення про систему стратегічного управління оборотними коштами промислових підприємств.

Ключові слова: управління, стратегічне управління, стратегічне управління оборотними коштами, принципи стратегічного управління, функції стратегічного управління, система управління.

АНАЛИЗ И СИСТЕМАТИЗАЦИЯ ФУНКЦИЙ И ПРИНЦИПОВ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ОБОРОТНЫМИ СРЕДСТВАМИ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Швец Ю.А., к.э.н., преподаватель

*Запорожский национальный университет,
Украина, 69600, г. Запорожье, ул. Жуковского, 66*

Анализ сегодняшней обстановки в стране и сложившейся ситуации на промышленных предприятиях позволяет отметить, что стратегическое управление для многих предприятий является новым и сложным явлением, особенно в условиях постоянного изменения внешней среды. В связи с ухудшением финансовых результатов деятельности, повышением конкуренции и требований потребителей, неэффективным использованием и формированием оборотных средств актуальность управления ими повысилась настолько, что промышленные

предприятия сегодня имеют значительный уровень заинтересованности в поиске методов и путей улучшения управления имеющимися оборотными средствами. Важную роль в создании условий для своевременного прогнозирования и выявления изменений внешней среды, а также адаптации предприятий к этим изменениям играет именно стратегическое управление оборотными средствами. Это дает возможность предусмотреть любые изменения, разработать меры и методы для устранения негативных последствий таких изменений и успешно действовать на мировом рынке наряду с конкурентами. Важную роль в формировании эффективной системы стратегического управления оборотными средствами играют инструменты стратегического управления, а именно соблюдение и выполнение принципов и функций. Это обусловлено еще и тем, что разработка и реализация стратегии, достижения эффективности производственной деятельности и желаемых результатов и решения проблем в процессе деятельности, налажена работа сотрудников и различных служб не обходится без информации, которая получена в процессе выполнения принципов и функций управления. В статье исследованы и систематизированы существующие классификации принципов и функций организации оборотных средств и стратегического управления. Обобщены и проанализированы подходы ученых к классификации принципов и функций стратегического управления и предложена классификация принципов, которые разделены на основные и дополнительные, а функции, в свою очередь, подразделяются на общие и специфические. Уточнено и дополнено содержание понятия «стратегическое управление оборотными средствами», поскольку с помощью выполнения функций управления, соблюдения принципов обеспечивается целеустремленное влияние на объект управления и налаживания деятельности. Сформировано представление о системе стратегического управления оборотными средствами промышленных предприятий.

Ключевые слова: управление, стратегическое управление, стратегическое управление оборотными средствами, принципы стратегического управления, функции стратегического управления, система управления.

ANALYSIS AND SYSTEMATIZATION OF FUNCTIONS AND PRINCIPLES OF WORKING CAPITAL STRATEGIC MANAGEMENT ARE ON INDUSTRIAL ENTERPRISES

Shvets Y.O, PhD in Economics, lecturer

*Zaporizhzhya National University,
Ukraine, 69600, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 66*

Analysis of today's situation in a country and situation that was folded on the industrial enterprises, allows to mark that a strategic management for many enterprises is the new and difficult phenomenon, and especially at the terms of permanent change of environment. In connection with worsening of financial results of activity, increase of competition and requirements of consumers, ineffective use and forming of working capital management actuality rose by them so that the industrial enterprises today have a considerable level of the personal interest in relation to the search of methods and ways of improvement of management present working capital. Important role in conditioning for timely prognostication and exposure of changes of environment, and adaptations of enterprises to these changes are played by a self of working capital strategic management. It gives an opportunity to envisage any changes, work out measures and methods for the removal of negative consequences of such changes and successfully to operate on a world market next to competitors. An important role, forming of the effective system of working capital strategic management is played by the instruments of strategic management, namely inhibition and implementation of principles and functions. It is conditioned yet and by that development and realization of strategy, achievement of efficiency of productive activity and desirable results and decision of problems are in the process of activity, the adjusted work of employees and different services does not do without information that is got in the process of implementation of principles and management functions. In the article, investigational and existent classifications of principles and functions of organization of working capital and strategic management are systematized. Generalized and going of scientists is analyzed near classification of principles and functions of strategic management and classification of principles that is divided into basic and additional is offered, and functions, in turn, are subdivided into general and specific. Maintenance of concept «working capital strategic management» is specified and complemented, as by means of implementation of functions of management, observance of principles purposeful influence is provided on the object of management and adjusting of activity. Formed idea of the system for working capital strategic management of industrial enterprises.

Key words: management, strategic management, working capital strategic management, principles of strategic management, function of strategic management, management system.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасних умовах розвитку більшість промислових підприємств відчують потребу в оборотних коштах, а причиною цього є відсутність налагодженої системи стратегічного управління оборотними коштами. Ефективність виробничого процесу суттєво залежить від системи управління оборотними коштами за наявності обмежених ресурсів, методів та інструментів стратегічного управління. Проблема неефективного використання оборотних

коштів стосується всіх сфер діяльності промислових підприємств та вказує на доцільність стратегічного управління ними з дотриманням та використанням функцій і принципів стратегічного управління. Тому сьогодні впровадження нової класифікації принципів та функцій стратегічного управління оборотними коштами є передумовою покращення виробничої, фінансової діяльності та становища в цілому на промислових підприємствах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В економічній літературі питання стратегічного управління оборотними коштами розглянуто доволі ґрунтовно, але більшою мірою науковці звертали увагу на стратегічне планування. Теоретичні положення класифікації принципів та функцій організації оборотних коштів висвітлені в працях вітчизняних науковців: Н. О. Власової, О. В. Михайлової [1], О. В. Лютої, Р. К. Шурпенкової та О. Й. Іваньчук, Л. М. Єфімової та В. П. Єфімова [2]. Досить широко принципи та функції стратегічного управління розглядали Г. В. Брушко, Л. А. Жмінська [3], І. М. Каріка, О. В. Люта, Ю. В. Ніколенко, О. Єйбоженко. Аналіз робіт науковців показав наявність незначної кількості досліджень та відсутність єдиної думки стосовно принципів та функцій стратегічного управління оборотними коштами саме на підприємствах. Зауважимо, що на сьогодні не вироблено єдиного понятійного апарату стосовно сутності «стратегічного управління оборотними коштами». Усе перелічене обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ

Метою статті є дослідження, аналіз та систематизація існуючих класифікацій принципів та функцій організації оборотних коштів і стратегічного управління, узагальнення та удосконалення принципів та функцій стратегічного управління оборотними коштами підприємств. Уточнення та доповнення новим змістом поняття «стратегічне управління оборотними коштами», формування уявлення про систему стратегічного управління оборотними коштами на промислових підприємствах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У ефективній діяльності підприємств та підвищенні рівня конкурентоспроможності вагому роль відіграють методи та інструменти стратегічного управління. Проте більшість промислових підприємств не розробляють та ефективно не використовують у своїй діяльності принципи та функції стратегічного управління і, як наслідок, більшість із них є збитковими та приреченими на банкрутство. Стратегічне управління оборотними коштами промислових підприємств включає розробку принципів управління, структури організаційно-економічного механізму управління, управлінських рішень, які разом призводять до виконання основного завдання – підтримки достатнього рівня економічної безпеки [4, с. 158].

Принципи та функції стратегічного управління оборотними коштами розглядалися і досліджувалися різними науковцями, але вони здебільшого звертали увагу на принципи стратегічного планування. Слід звернути увагу саме на принципи і функції стратегічного управління оборотними коштами, враховуючи їх вагоме значення для діяльності підприємств. Важливим критерієм визначення прибутку промислових підприємств є оборотні кошти, які набувають все більшого значення, оскільки саме вони забезпечують діяльність підприємств та є основою процесу виробництва. Керівництво підприємства повинно правильно керувати оборотними коштами, оскільки це сприятиме досягненню необхідного рівня прибутковості; розробляти та впроваджувати заходи, що сприяють прискоренню оборотності оборотних коштів та зниженню матеріалоємності продукції. Оборотні кошти потрібно використовувати раціонально тому, що в умовах інфляції потреба в них швидко зростає і необхідно контролювати наявність оборотних коштів в господарському обороті.

У розглянутих працях вчені виокремлюють різні принципи організації оборотних коштів та вказують на вагоме значення кожного принципу. На думку Р. К. Шурпенкової та О. Й. Іваньчук, основними принципами організації оборотних коштів є: системність,

комплексність, динамічність, оперативність, прогресивність, точність [5, с. 153], контроль за раціональним розміщенням і використанням оборотних коштів, тобто проведення аналізу ефективності кругообігу коштів з метою прискорення їх обертання [6, с. 285].

Науковці Л. М. Єфімова та В. П. Єфімов до принципів організації оборотних коштів відносять орієнтацію на стратегічні цілі розвитку підприємства для виконання мети діяльності; забезпечення оптимальної структури оборотних коштів для досягнення фінансової стійкості підприємства; планування потреби в оборотних коштах, виходячи з мети; визначення додаткової потреби в оборотних коштах в умовах нестабільного інфляційного середовища; забезпечення балансу наявності грошових коштів і витрачання матеріальних та грошових потоків за рахунок оборотних засобів; забезпечення поточного контролю за надходженням та витрачанням оборотних коштів [2, с. 65].

Учені Н. О. Власова, Н. М. Смольнякова, О. В. Михайлова наголосили на таких принципах оборотних коштів: спрямованість на цілі розвитку; досягнення мінімізації витрат; вартісний підхід до розробки рішень у процесі оптимізації; забезпечення структури оборотних коштів, прийнятної з позиції ефективності господарської діяльності та з позиції мінімізації ризику; комплексний характер прийняття рішень [1, с. 204].

Дослідивши існуючі погляди на основні принципи організації оборотних коштів, тепер виділимо та згрупуємо ті, які, на нашу думку, є основними для процесу діяльності промислових підприємств та наведемо їх на рис. 1.

Усі перелічені принципи організації оборотних коштів мають сприяти раціональній, виваженій роботі підприємства, але лише за умов розробки та дотримання керівниками основних принципів. На нашу думку, за таких умов робота підприємства буде чіткою, обґрунтованою, оперативною, підвищиться рівень довіри з боку клієнтів, його діяльність відповідатиме вимогам чинного законодавства, з'явиться можливість задоволення додаткової потреби в оборотних коштах, керівники матимуть змогу контролювати процес використання, формування, розміщення, фінансування оборотних коштів.

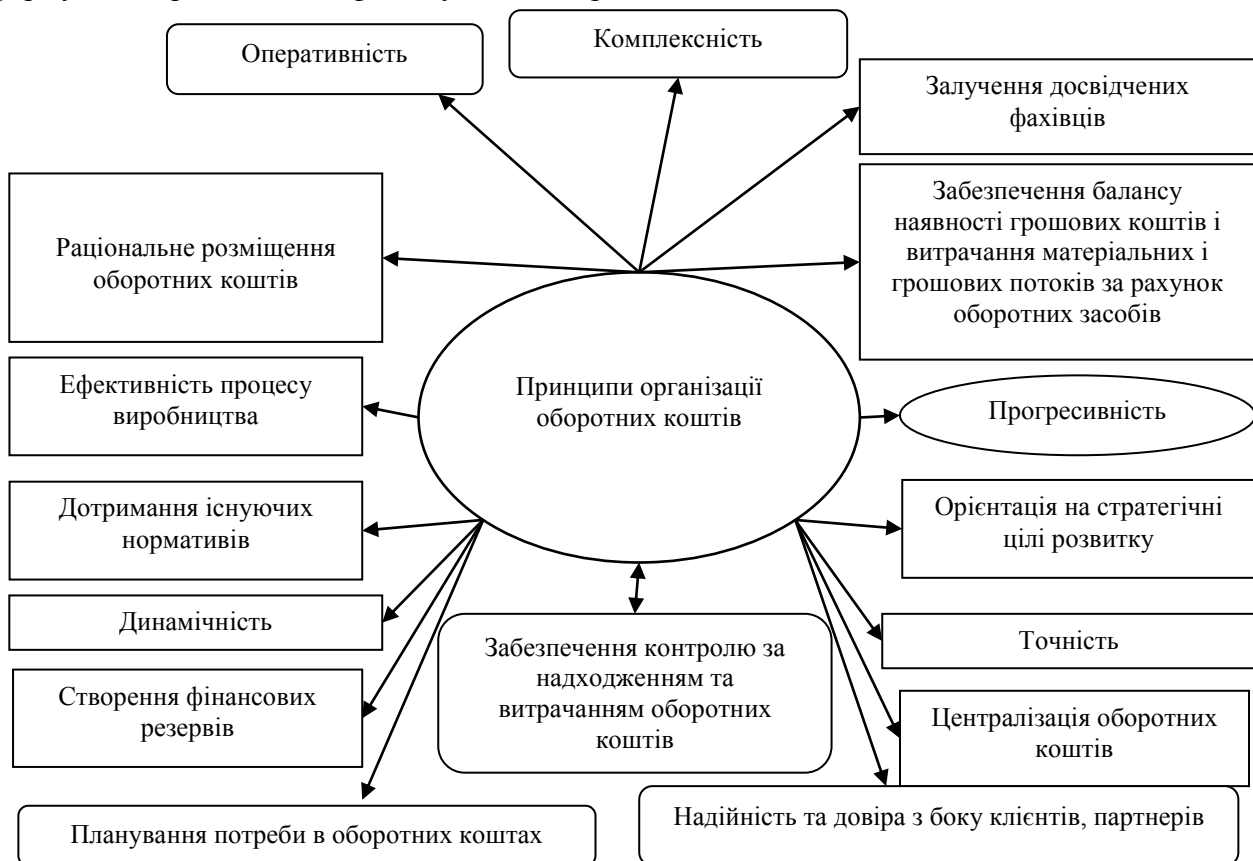

Рис. 1. Принципи організації оборотних коштів
(узагальнено автором на основі [1, с. 204; 2, с. 65; 5, с. 153; 6, с. 285])

Слід звернути увагу і на функції оборотних коштів, які в сучасних умовах розвитку не завжди раціонально виконуються на промислових підприємствах. Учені О. В. Люта, О. Єйбоженко до функцій оборотних коштів віднесли контроль, стабілізуючу та аналітичну функції [7, с. 234-235].

На рис. 2 ми поетапно відобразили ті функції оборотних коштів, які, на нашу думку, є суттєвими для кожного промислового підприємства.

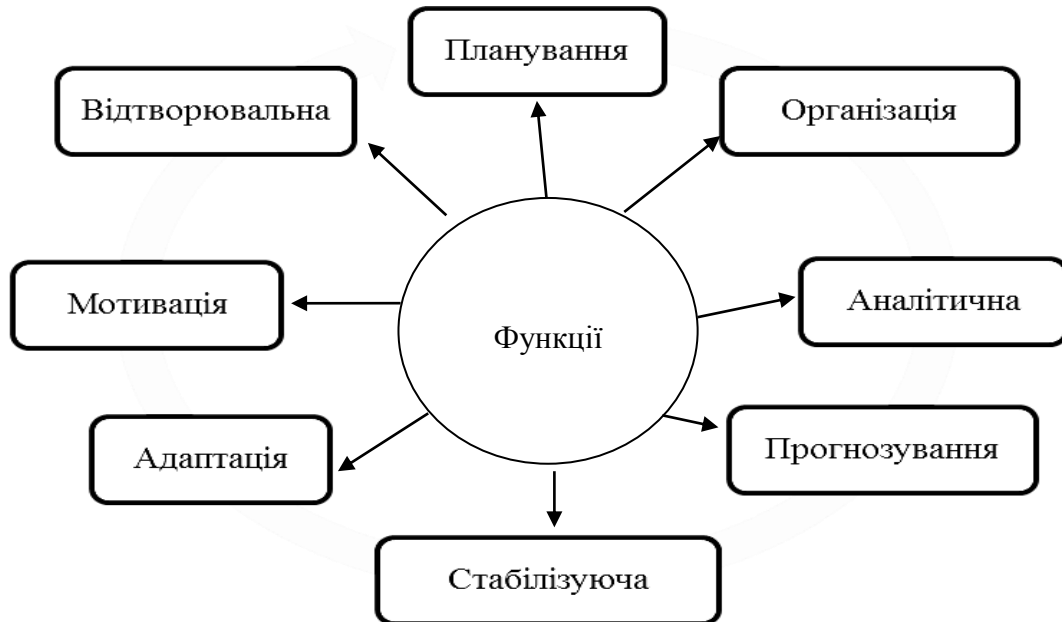

Рис. 2. Основні функції оборотних коштів на промислових підприємствах
(згруповано автором на основі [7, с. 234-235; 8, с. 242])

Дотримання наведених функцій створює передумови ефективного використання оборотних коштів, власних та залучених ресурсів, побудови стратегії розвитку, дає змогу зменшити рівень ризику та уникнути небажаних змін зовнішнього та внутрішнього середовища, здійснювати контроль на всіх стадіях діяльності підприємства з метою отримання запланованої величини прибутку та коригування будь-яких помилок.

Питанню розробки принципів і функцій стратегічного управління оборотними активами приділено достатньо уваги, але управління оборотними коштами досліджено ще не повністю, і більшість авторів не обґрунтовують їх принципи та функції. Для діяльності промислових підприємств необхідно розробити та навести актуальні принципи стратегічного управління оборотними коштами залежно від очікуваних результатів. З точки зору Ю. В. Ніколенко, принципи управління – це ті основоположні засади, які притаманні усім компонентам системи управління в процесі її функціонування на всіх етапах її розвитку [9, с. 43].

Проаналізувавши літературні джерела, ми переконалися у відсутності єдиного, загальноприйнятого переліку принципів стратегічного управління та управління оборотними коштами [10], хоча для підприємств вони мають вагомe значення і тому повинні бути сформованими.

Слід відзначити, що Л. А. Жмінська підтримує інших авторів і тому до принципів стратегічного управління оборотними коштами відносить традиційні: взаємопов'язаності, координації, своєчасності, оптимальності, безперервності, раціональності [3, с. 78; 7, с. 234].

Узагальнивши та опрацювавши принципи стратегічного управління та організації оборотних коштів, ми сформуваємо основні та додаткові принципи стратегічного управління оборотними коштами, і вони можуть бути покладені в основу діяльності підприємства (рис. 3-4).

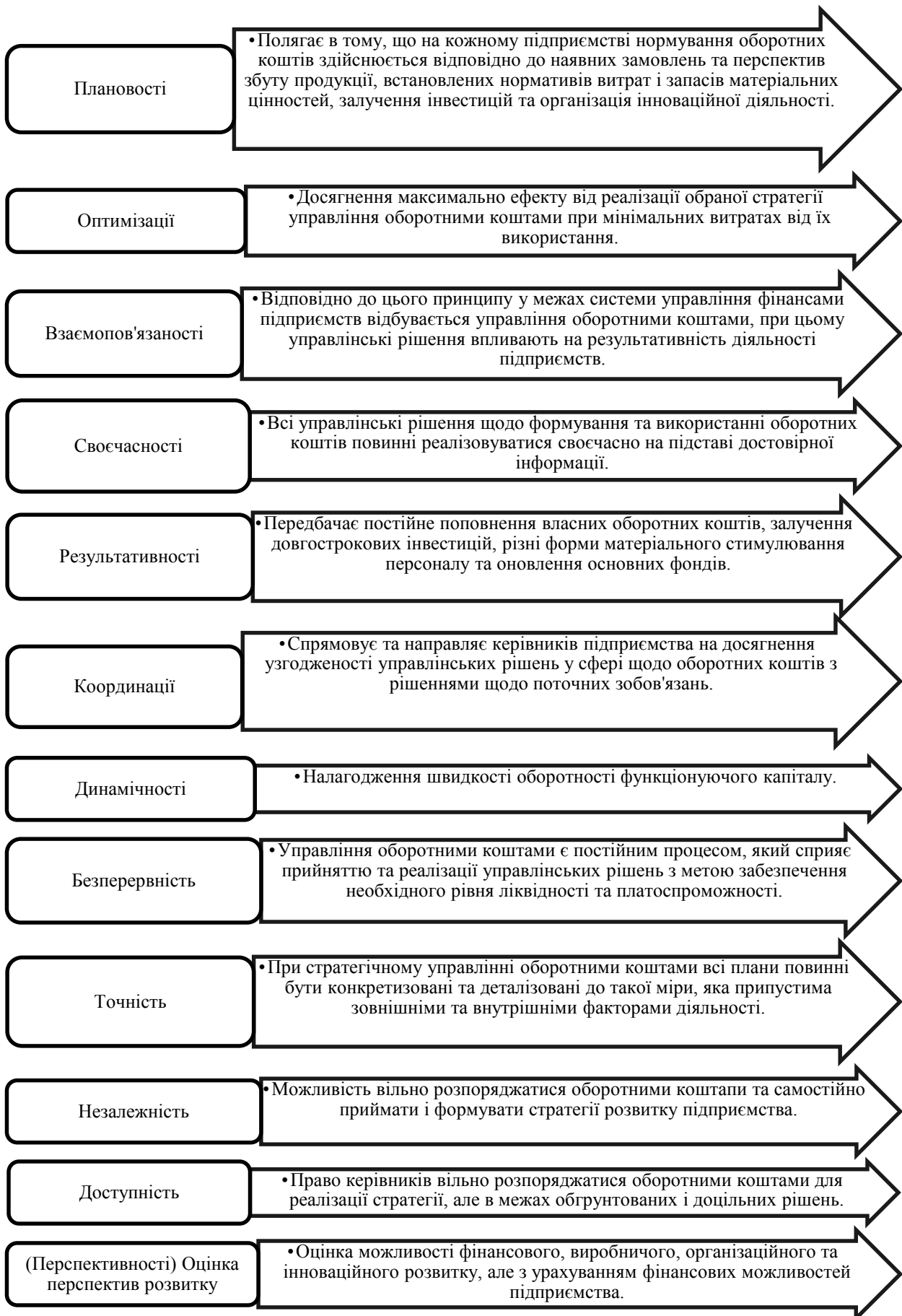

Рис. 3. Основні принципи стратегічного управління оборотними коштами промислових підприємств
(розроблено автором)

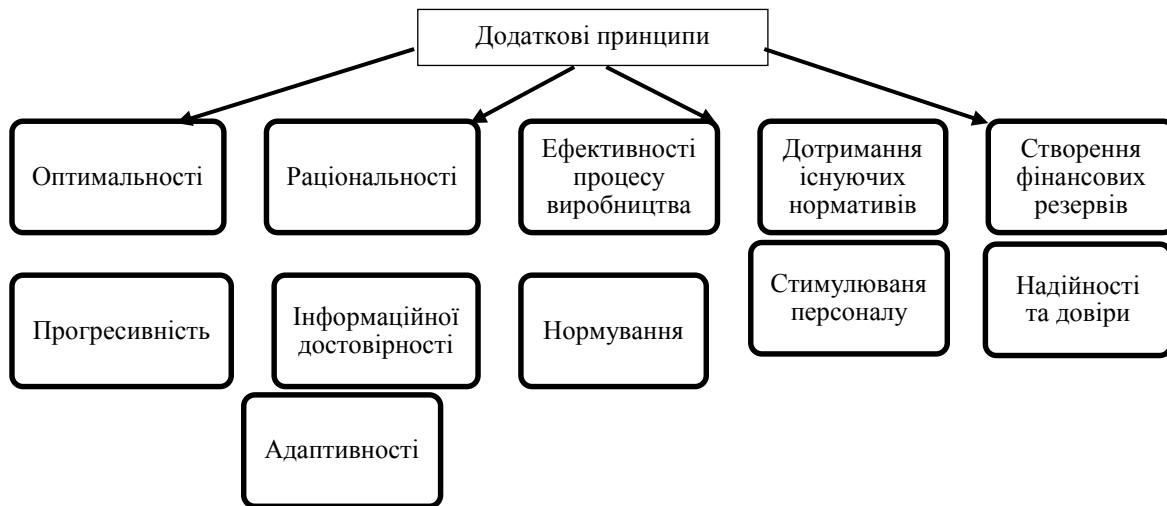

Рис. 4. Додаткові принципи стратегічного управління оборотними коштами промислових підприємств
(розроблено автором)

Охарактеризуємо додаткові принципи стратегічного управління оборотними коштами:

1. Оптимальності – всі управлінські рішення спрямовуються на знаходження оптимального розміру оборотних коштів.
2. Раціональності – всі елементи та складові оборотних коштів повинні раціонально та послідовно розташовуватися між стадіями відтворювального процесу [3, с. 78].
3. Ефективності процесу виробництва – передбачає раціональне та виважене використання оборотних коштів у процесі стратегічного управління для виготовлення якісної продукції з найменшими витратами.
4. Дотримання існуючих нормативів – лише за умов дотримання встановлених правил, вимог, законодавчих актів підприємство буде задовольняти вимоги керівників, налагоджувати відносини з партнерами.
5. Створення фінансових резервів – здійснюється з метою використання в разі збиткової діяльності чи кризових ситуацій для запобігання банкрутству чи ліквідації, а також витрачається на інноваційний розвиток тощо.
6. Прогресивність – розробка ефективних заходів щодо прискорення оборотності оборотних коштів, налагодження збуту, організація вигідного матеріально-технічного постачання, зменшення всіх наявних витрат.
7. Інформованості та достовірності – персонал підприємства повинен мати доступ до інформації щодо основних напрямків розвитку, обраної стратегії, розміру оборотного капіталу та активно залучатися до формування, використання оборотних коштів у процесі стратегічного управління.
8. Нормування – передбачає розробку норм та нормативів з метою ритмічної, ефективної, раціональної та безперервної роботи підприємств, а також забезпечує раціональне використання наявних оборотних коштів на підставі сучасних методів виробництва.
9. Стимулювання персоналу – використання різних заходів та мотивів для залучення працівників до процесу виробництва, використання оборотних коштів, підвищення рівня зацікавленості результатами своєї праці з метою ефективного стратегічного управління, підвищення якості продукції та процвітання підприємства в цілому.
10. Надійності та довіри – передбачає виробництво продукції яка б відповідала потребам споживачів, налагодження довгострокових відносин з партнерами, використання реклами для підвищення іміджу, чесні методи боротьби на ринку з метою завоювання конкурентних позицій.
11. Принцип адаптивності має за мету врахування всіх змін та факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, можливих змін та коливань на ринку, які можуть позначитися на

результатах діяльності. Тобто успіх діяльності підприємства залежить не тільки від внутрішніх чинників, але й визначається тим, наскільки вдало система у своїй діяльності може пристосуватися до особливостей поведінки зовнішнього оточення [11, с. 32-33].

Розглянувши основні та додаткові принципи стратегічного управління оборотними коштами, ми переконались, що їх роль досить важлива у процесі управління, оскільки вони скеровують процес управління та створюють певні норми для здійснення діяльності. Дотримання всіх принципів позитивно позначиться на діяльності промислових підприємств та сприятиме ефективному використанню всіх наявних ресурсів [4, с. 160].

Встановлено, що значення, зміст і сутність стратегічного управління оборотними коштами розкривається в його функціях. Досліджень у цьому напрямку існує не багато, тому наведемо функції стратегічного управління, які були проаналізовані раніше: прогнозування, планування, організація, мотивація, аналіз, регулювання, координація, контроль [12].

На думку І. М. Каріки, до функцій стратегічного управління оборотними коштами слід віднести: планування, організацію, координування, мотивацію, контроль [13, с. 40]. Іншого погляду дотримується Л. А. Жмінська, яка до функцій стратегічного управління оборотними коштами відносить лише три основні: контрольну, стабілізуючу, аналітичну [3, с. 78]. Саме ці функції сприятимуть здійсненню постійного аналізу за станом оборотних коштів, дослідженню їх динаміки та визначенню факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, які впливають на оборотні кошти; налагодженню системи контролю за рівнем прибутковості, ефективністю використання та розподілу оборотних коштів.

Звичайно, функції відіграють вагомую роль, але на підставі опрацьованої літератури ми виділимо загальні та специфічні функції стратегічного управління оборотними коштами промислових підприємств. На нашу думку, для отримання бажаного результату, раціонального управління оборотними коштами функції повинні перебувати в безперервному взаємозв'язку. Тому наведемо запропоновані нами функції стратегічного управління оборотними коштами на рис. 5.

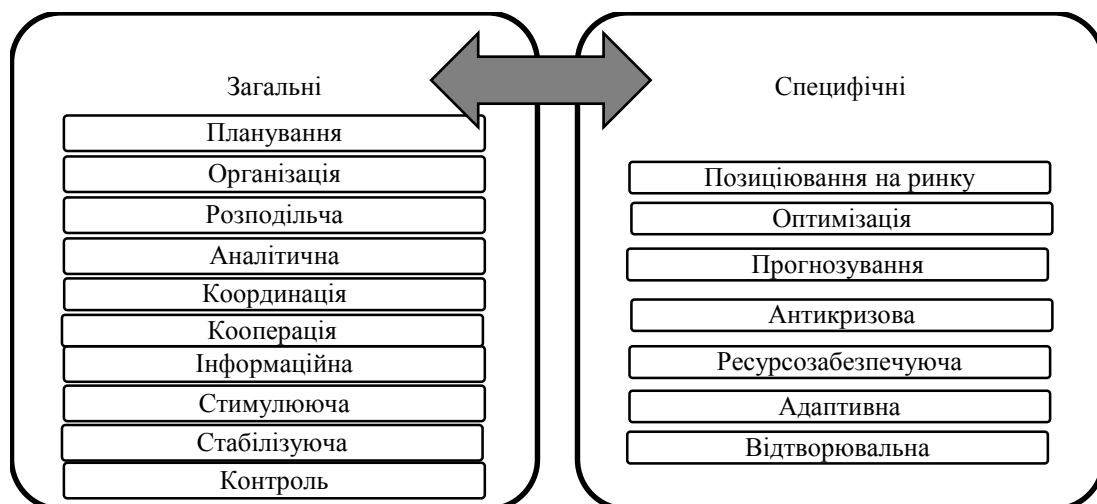

Рис. 5. Загальні та специфічні функції стратегічного управління оборотними коштами на підприємствах
(розроблено автором)

Загальні функції є характерними для більшості підприємств та охоплюють загальноприйняті процеси організації, налагодження та первинні етапи здійснення діяльності, тобто є доцільними для загальної системи стратегічного управління. Специфічних функцій слід дотримуватися на промислових підприємствах, оскільки вони визначають та враховують специфіку організації процесу виробництва, сприяють досягненню обраної мети, стратегії розвитку та є індивідуальними, ґрунтовніше і глибше стосуються основних напрямків діяльності, враховують потреби підприємства.

На підставі проведеного дослідження ми переконались, що стратегічне управління оборотними коштами є досить складним процесом, який потребує формування достатнього обсягу оборотних коштів для процесу діяльності підприємства, забезпечення достатнього рівня ліквідності та платоспроможності, раціональної структури оборотних активів та прискорення їхнього обороту.

Стратегічне управління оборотними коштами має забезпечити довгострокову виробничу і ефективну фінансову діяльність, що досягається через пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю роботи.

Звідси, «стратегічне управління оборотними коштами» – це організація діяльності, що пов'язана з процесом формування, використання та управління оборотних коштів протягом довгострокового періоду для досягнення цілей, стратегії, завдань та основної мети діяльності підприємства, прийняття управлінських рішень, досягнення максимальних результатів при мінімальних витратах за умов мінливості зовнішнього та внутрішнього середовища. Іншими словами, це сукупність взаємопов'язаних елементів, які за допомогою виконання функцій управління, дотримання принципів та через використання специфічних методів забезпечують цілеспрямований вплив на об'єкт управління, необхідний рівень ліквідності і платоспроможності, формують необхідний обсяг оборотних коштів.

ВИСНОВКИ

Основний науковий результат проведеного дослідження полягає в тому, що розглянуто існуючі підходи до класифікації організації оборотних коштів та стратегічного управління. Визначено, що функціонування й ефективна діяльність підприємств значною мірою залежать від використання та дотримання основних принципів та функцій стратегічного управління оборотними коштами, які не завжди враховують особливості діяльності того чи іншого підприємства.

Запропоновано класифікувати принципи стратегічного управління оборотними коштами на основні і додаткові. Ці принципи створюють умови для ефективної організації процесу розробки й реалізації стратегії, сприяють досягненню очікуваних результатів. Під час дослідження було класифіковано функції стратегічного управління оборотними коштами на загальні та специфічні, які дають можливість керівникам успішно вирішувати проблеми організації та використання оборотних коштів підприємствами.

Автором статті розглянуто та запропоновано власне визначення понятійного апарату сутності «стратегічне управління оборотними коштами» як організації діяльності, що пов'язана з процесом формування, використання та управління оборотними коштами протягом довгострокового періоду для досягнення цілей, стратегії, завдань та основної мети діяльності підприємства, прийняття управлінських рішень, досягнення максимальних результатів при мінімальних витратах за умов мінливості зовнішнього та внутрішнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Власова Н. О. Принципи та основні етапи оптимізації в системі управління оборотними активами на підприємствах роздрібно́ї торгівлі / Н. О. Власова, Н. М. Смольнякова, О. В. Михайлова // Бізнес Інформ. Серія : Економіка торгівлі та послуг. — 2013. — № 6. — С. 202—208.
2. Єфімов Л. М. Принципи впливу кредитної політики на формування оборотних коштів аграрних підприємств [Електронний ресурс] / Л. М. Єфімов, В. П. Єфімов. — Режим доступу : <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.3/61.pdf>.
3. Жмінька Л. А. Економічна сутність управління оборотними коштами / Л. А. Жмінька // Вісник НТУ «ХПІ». Серія : Технічний прогрес і ефективність виробництва. — Х. : НТУ «ХПІ», 2013. — № 67 (1040). — С. 75—79.
4. Швець Ю. О. Формування основних і допоміжних принципів стратегічного управління на підприємствах машинобудування / Ю. О. Швець // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: проблеми та перспективи розвитку : Всеукр. студ. наук.-практ. конф., м. Миколаїв, 23 квіт. 2014 р. — Миколаїв : НУК, 2014. — С. 158—160.

5. Шурпенкова Р. К. Сутність та основи організації аналізу оборотних коштів / Р. К. Шурпенкова, О. Й. Іваньчук // Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. праць. Економічні науки. — 2010. — № 3 (7). — С. 150—154.
6. Сопко В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підруч. / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. — К. : КНЕУ, 2004. — 412 с.
7. Люта О. В. Система управління оборотними активами підприємства / О. В. Люта, О. Сїбоженко // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. Серія : Економічні науки. — 2013. — № 5. — С. 230—239.
8. Швець Ю. О. Дослідження функцій та етапів стратегічного управління на підприємствах машинобудування / Ю. О. Швець // Природокористування і сталий розвиток: економіка, екологія, управління : Міжнар. наук.-практ. конф., м. Ірпінь, 10—11 квіт. 2014 р. — Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2014. — С. 241—244.
9. Ніколенко Ю. В. Основи економічної теорії : підруч. / Ю. В. Ніколенко. — К. : ЦНЛ, 2003. — 540 с.
10. Слобода Л. Я. Дослідження факторів кредитних ризиків банків / Л. Я. Слобода // Регіональна економіка. — 2006. — № 1. — С. 125—135.
11. Стратегічне управління : навч. посіб. / [Дикань В. Л., Зубенко В. О., Маковоз О. В. та ін.]. — К. : Центр учбової літератури, 2013. — 272 с.
12. Латунова К. Б. Теоретико-методологічні засади побудови ефективної системи стратегічного управління кредитним ризиком банку [Електронний ресурс] / К. Б. Латунова // Ефективна економіка. — 2013. — № 12. — Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2622>.
13. Каріка І. М. Концепція прийняття рішення на поповнення оборотних коштів підприємства / І. М. Каріка // Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. статей. Економічні науки. — 2009. — № 1 (4). — С. 37—41.

REFERENCES

1. Vlasova, N.O., Smolnyakova, N.M. and Mihaylova, O.V. (2013), “Principles and Main Stages of Optimisation in the System of Management of Circulating Assets in Retail Trade Companies”, *Biznes Inform. Ser.: Ekonomika torgivli ta poslug*, no. 6, pp. 202-208.
2. Efimov, L.M. and Efimov, V.P. (2012), “Principles of influence of credit politics are on forming of turnover means of agrarian enterprises”, available at: www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.3/61.pdf (access February 25, 2015).
3. Zhminka, L.A. (2013), “Economic essence of management turnover means”, *Visnik NTU «HPI». Ser.: Tehnichniy progres i efektyvniy virobnitstva*, Kharkov, Ukraine, no. 67 (1040), pp. 75-79.
4. Shvets, Yu.O. (2014), “Forming of basic and auxiliary principles of strategic management is on the mechanical engineering”, *Buhgalterskiy oblik, analiz i audit: problemi ta perspektivi rozvitku. Vseukrayinska studentska naukovo-praktichna konferentsiya* [Record-keeping, analysis and audit: problems and prospects of development. Allukrainian student research and practice conference], Mykolaiv, NUK, April 23, 2014, pp. 158-160.
5. Shurpenkova, R.K. and Ivanchuk, O.Y. (2010), “Essence and bases of organization of analysis of circulating assets”, *Visnik Zaporizkogo natsionalnogo universytetu: zb. nauk. prats. Ekonomichni nauki*, no. 3 (7), pp. 150-154.
6. Sopko, V.V. and Zavgorodnly, V.P. (2004), *Organizatsiya buhgalterskogo obliku, ekonomichnogo kontrolyu ta analizu* [Organization of record-keeping, economic control and analysis], textbook, KNEU, Kyiv, Ukraine.
7. Lyuta, O.V. and Eybozhenko, O. (2013), “The system of management by the current assets of the enterprise”, *Molodizhniy naukoviy visnik UABS NBU. Ser.: Ekonomichni nauki*, no. 5, pp. 230-239.
8. Shvets, Yu.O. (2014), “Research of functions and stages of strategic management is on the enterprises of engineer”, *Prirodokoristuvannya i staliy rozvitok: ekonomika, ekologiya, upravlinnya. Mizhнародna naukovo-praktichna konferentsiya* [Nature and sustainable development: economy, ecology, management. The International research and practice conference], Irpin, Vidavnistvo Natsionalnogo universitetu DPS Ukrayini, April 10-11, 2014, pp. 241-244.
9. NIKolenko, Yu.V. (2003), *Osnovi ekonomichnoyi teorii* [Bases of economic theory], textbook, TsNL, Kyiv, Ukraine.
10. Sloboda, L.Ya. (2006), “Research of factors of credit risks of banks”, *Regionalna ekonomika*, no. 1, pp. 125-135.
11. Dikan, V.L., Zubenko, V.O., Makovoz, O.V. et al. (2013), *Strategichne upravlinnya* [The Strategic management], tutorial, Tsentr uchbovoyi literaturi, Kyiv, Ukraine.
12. Latunova, K.B. (2013), “Theoretical and methodological foundations of modeling an effective system of strategic management of the bank’s credit risk”, *The Effective economy*, no. 12, available at: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2622 (access February 25, 2015).
13. Karika, I.M. (2009), “Conception decision-making on addition to circulating assets enterprises”, *Visnik Zaporizkogo natsionalnogo universitetu: zb. nauk. prats. Ekonomichni nauki*, no. 1 (4), pp. 37-41.